

- збільшують усвідомлення вчителями ФК своєї ролі у закільцьованій валеологічній системі щодо формування здоров'я школяра та формують вміння працювати в мультидисциплінарній команді спільно з колегами, розробляючи навчальні стратегії щодо покращення здоров'я школярів.

Відношення і готовність педагогічних кадрів до інноваційної діяльності в професійній сфері, базується на компетенції щодо інноваційних підходів і практичному знайомстві з різними варіантами їх застосування. Готовність вчителя ФК до інновацій відображається в призмі відношення педагога до нововведень, учнів і особистої навчальної діяльності.

ВИСНОВКИ

- в результаті здійсненого аналізу літературних джерел обґрунтовано доцільність використання інноваційних технологій навчання у підготовці майбутніх вчителів ФК;

- впровадження інноваційних технологій навчання у підготовку майбутніх вчителів ФК дозволить розширити спектр їх професійної діяльності, а саме бути залученими до викладання дисципліни «Основи здоров'я», як фахівці, що оволоділи методикою розвитку життєвих навичок, що складає теоретико-методологічну основу зазначеної дисципліни;

- спеціально підготовлені вчителі ФК, залучені до викладання дисципліни «Основи здоров'я», зможуть змістити акцент із розвитку рухових навичок у школярів до напрямку формування їх здоров'язбережливих ставлень до життя;

- оволодіння інноваційними технологіями студентами забезпечить використання у своїй професійній діяльності сукупність знань, практичних вмінь і навичок та активізує здатність до їх творчого використання, а також, окрім професійно-орієнтованих знань, забезпечить вміннями прогнозувати власну життєдіяльність;

- використання інновацій у викладанні шкільних дисциплін «Фізична культура» та «Основи здоров'я» спеціально навченими вчителями дозволить підвищити інтерес до навчання у школярів, а відповідно і підняти рейтинг зазначених дисциплін у шкалі навчальної програми.

- для школярів проведені уроки з використанням інноваційних технологій навчання спеціально підготовленим вчителем дозволять не лише засвоїти необхідну інформацію, але й покращити усі аспекти їхнього здоров'я – як фізичного (збільшення рухової активності та зняття статичної напруженості під час роботи в групах, участі у руханках, довільному переміщенню по класі), так і психосоціального (розвиток соціальних, інтелектуальних та емоційно-вольових навичок).

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ вбачаємо у аналізі навчальних досягнень студентів Львівського державного університету фізичної культури щодо оволодіння методикою розвитку життєвих навичок.

ЛІТЕРАТУРА

1. Москаленко Н. В. Інноваційні технології у фізичному вихованні школярів : [навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів] / Н. В. Москаленко, О. О. Власюк, В. В. Степанова, О. В. Шиян. – Дніпропетровськ : Інновація, 2011. – 238 с.

2. Сливка Є. До проблеми розвитку професійної компетентності вчителів фізичної культури / Є. Сливка // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 15 : у 4-х т. – Львів : НВФ «Українські технології», 2011. – Т. 4. – С. 145 - 148.

3. Туркот Т. І. Психологія і педагогіка вищої школи : навчальний посібник / Т. І. Туркот. – 2-е вид., доповн. – Херсон : Олді-плюс, 2013. 512 с.

4. Шиян О. Державна освітня політика з питань забезпечення здорового способу життя молоді : монографія / Олена Шиян. – Л., 2010. – 296 с. – ISBN 978-966-2328-00-4.

5. Шиян О. Оптимізація рухової активності школярів у контексті впровадження інноваційних методик навчання / Шиян Олена, Євгенія Сливка // Молода спортивна наука України : зб. наук. праць з галузі фізичної культури та спорту. Вип. 18 : у 4-х т. – Львів : ЛДУФК, 2014. – Т. 4. – С. 169 - 174.

6. Bjerke O. Students' perceptions of competence for teaching physical education and its development over the course of one year in teacher education / Bjerke Oyvind // Responsibility, challenge and support in teachers' life-long professional development : thesis from 35th annual conference of the association for teacher education in Europe, 2010. – P. 169.

7. Papiernik H. Transformacja wychowania fizycznego - szansa czy konieczność? / H. Papiernik // Lider. - № 1/239, 2011. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lider.szs.pl/index.php>

8. Shyyan O. International Experience and Ukrainian Approach in Health Promotion through Physical Education / Olena Shyyan // Prozdrowotny styl zycia uwarunkowany spoleczne / redakcja T. Lisicki, B. Wilk, A. Walentukiewicz.-Gdansk[s. n.], 2005. – P. 133–139.

9. Slyvka Y. Professional development of teachers of physical education as health educators in Ukraine / Yevheniya Slyvka, Olena Shyyan // Responsibility, challenge and support in teachers' life-long professional development: thesis from 35th annual conference of the association for teacher education in Europe, 2010. – P. 139. - ISBN 9789081563901.

10. Wybrane aspekty szkolnej edukacji zdrowotnej na przykladzie stylu zycia mlodziezy polsko-ukrainskiej / Emilian Zadarko, Zbigniew Barabasz, Olena Shyyan, Edyta Niziol-Babiarz i inne. - : Treck LTD, Drohobycz, 2014. - 152 s.

УДК 37. 378.17

Шмалей С.В., Щербина Т.І.

*Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
Херсонський державний університет*

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті проаналізовано комплекс оздоровчих освітніх технологій, розкрито сутність, функції, типи, принципи, компоненти, напрями, методи та особливості здоров'яформувальної освітньої технології. Доведено ефективність впровадження здоров'яформувальної технології за етапами розвитку оздоровчої підготовки: базова (репродуктивна); усвідомлено-діяльнісна; діагностично-корегувальна. Визначена мета, завдання, провідні методи, психологічні особливості та підсумки кожного етапу. Запропоновані підходи до формування індивідуального оздоровчого стилю школяра та оздоровчого

середовища навчального закладу.

Ключові слова: здоров'яформувальні освітні технології, фізичне виховання, школярі

Шмалей С.В., Щербина Т.И. Реализация здоровье формирующей технологии в процессе физического воспитания ученической молодежи. В статье проанализирован комплекс оздоровительных образовательных технологий, раскрыта сущность, функции, типы, принципы, компоненты, направления, методы и особенности здоровьеформирующей образовательной технологии. Доказана эффективность внедрения здоровье формирующей технологии соответственно этапам развития оздоровительной подготовки: базовая (репродуктивная); осознанно-деятельностная; диагностично-коррекционная. Определены цель, задачи, ведущие методы, психологические особенности и результаты каждого этапа. Предложены подходы к формированию индивидуального оздоровительного стиля школьника и оздоровительного пространства учебного заведения.

Ключевые слова: здоровье формирующая образовательная технология, физическое воспитание, школьники.

Smaleye S. V., Scherbina T. I. Implementation of technology of the health formation in the process of physical education of schoolchildren. The article considers the complex of health educational technologies, reveals the essence, functions, types, principles, components, trends, methods and properties of educational technology of the health formation. The efficiency of the implementation of technology of the health formation at each stage: basic (reproductive); consciously-activity; diagnostic-correction. Each stage is characterized by molding features health of students: 1) awareness of the necessity to observe the daily routine and perform hygiene; knowledge about physical performance morning charging; formation of emotionally positive attitude to tempering procedures and health impact forces of nature; knowledge about heart rate at rest and after exercise; mastering the techniques of posture correction; mastery of the basic provisions of the daily routine and life; 2) expression of interest of students to sports and recreation classes; mastery of basic knowledge on areas promoting healthy lifestyles and habits of self-control as their physical and physical health; application of methods of prevention of myopia, osteoarthritis, flat feet and other diseases, self-massage; using of relaxation techniques to relieve muscle tension. Most students indicated formation of stable motivation for a long, healthy and creative life. In the foreground motives health promotion, improving external data, procedural reasons; 3) the formation of a stable personal motivation to preserve and promote health; adoption strategy of health formation as a rational way of realizing life plans; using of prevention of common diseases; availability of skills in first aid for injuries, poisoning, protection from adverse factors, the performance of self-massage to relieve muscle tension in the domestic environment; prevention emotional and psychological fatigue.

Key words: technology of the health formation, physical education, schoolchildren.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні умови соціально-економічної та екологічної ситуації висувають на перший план проблему здоров'яформувальної компетентності як передумову й запоруку здорового способу життя. Розв'язання цієї проблеми засобами фізичного виховання й спорту особливо важливе для учнівської молоді як активних учасників державотворення. Особистісно-орієнтована освіта в галузі фізичного виховання створює стійку мотивацію до здоров'яформувального самовизначення особистості в здоровому способі життя, озброєно засобами й методами, що забезпечують фізичне й психічне благополуччя індивіда [3, с.64; 5, с.36]. У той же час дослідники відзначають причини безвідповідального ставлення молоді до здоров'я: незнання особливостей розвитку; відсутність систематичної, цілеспрямованої оздоровчої просвітницької роботи. Тривогу викликає несформованість у молоді стійкої мотивації до тривалого, здорового життя, відсутність спеціальних уявлень про необхідності дотримання здорового способу життя в умовах руйнівного впливу негативних факторів [1, с. 60].

Аналіз останніх досліджень. Здоров'яформувальна педагогіка, яка об'єднує комплекс освітніх технологій, здатна забезпечити організацію педагогічних умов щодо розвитку індивідуально-оздоровчого стилю учнів та оздоровчого середовища навчального закладу. Встановлено, що здоров'яформувальна педагогіка ґрунтується на принципах: не нанесення шкоди, пріоритет дієвої турботи про здоров'я учнів і педагогів, безперервності і наступності, відповідності змісту та організації навчання віковим особливостям учнів, комплексного міждисциплінарного підходу, медико-психологічної компетентності вчителя, гармонійного поєднання навчальних, виховних і розвивальних педагогічних впливів, пріоритет позитивних впливів (підкріплень) та активних методів навчання, поєднання охоронної та тренувальної стратегій, формування відповідальності учнів за своє здоров'я, контролю за результатами [2, с. 24]. Здоров'яформувальна педагогіка виокремлює певні типи технологій:

- здоров'язбережувальні (профілактичні щеплення, забезпечення рухової активності, вітамінізація, організація здорового харчування);

- оздоровчі (фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, арттерапія).

- технології навчання здоров'ю (включення відповідних тем у предмети загальноосвітнього циклу).

Відзначають, що здоров'яформувальні технології охоплюють всі напрями діяльності установи освіти з формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів. В той же час під здоров'язбережувальними технологіями розуміють технології, використання яких в освітньому процесі йде на користь здоров'я учнів, а здоров'яформувальні освітні технології - це психолого-педагогічні технології, програми, методи, які спрямовані на виховання в учнів культури здоров'я, особистісних якостей, що сприяють його збереженню та зміцненню, формування уявлення про здоров'я як цінності, мотивацію на ведення здорового способу життя [1, с. 61]. Дослідники виокремлюють наступні функції здоров'яформувальних технологій:

- формувальна: здійснюється на основі біологічних і соціальних закономірностей становлення особистості;

- діагностична: полягає в моніторингу розвитку учнів на основі прогностичного контролю;

- рефлексивна: полягає в переосмисленні попереднього особистісного досвіду, у збереженні та примноженні здоров'я;

- інтегративна: об'єднує історичний досвід, наукові концепції і системи виховання щодо збереження здоров'я підрастаючого покоління;

- виховання культури здоров'я (факультативні заняття з розвитку особистості учнів, позакласні та позашкільні заходи, фестивалі, конкурси тощо).

Актуальні здоров'яформувальні технології в навчально-виховному процесі включають основні компоненти: 1) освіту дітей в сфері здоров'я, 2) програми та практичні керівництва з фізичної активності; 3) шкільне харчування; 4) медичні послуги в школі; 5) психологічне і соціальне консультування; 6) підвищення кваліфікації працівників шкіл в галузі охорони здоров'я, 7) активна участь сім'ї і суспільства [8, с. 112]. Отже, здоров'яформувальні освітні технології - це сукупність принципів, прийомів, методів педагогічної роботи, які доповнюють традиційні технології навчання, виховання, завданнями розвитку здоров'я людини.

Здоров'яформувальні технології базуються на сутнісних засадах: урахування віково-статевих особливостей, стану здоров'я, індивідуальних психофізіологічних особливостей при виборі форм, методів і засобів навчання; структурування уроку залежно від рівня розумової працездатності учнів; використання здоров'яформувальних дій для збереження працездатності та розширення функціональних можливостей організму учнів. В навчальному процесі здоров'яформувальними прийомами виступають оптимальна щільність уроку, чергування видів навчальної діяльності, наявність фізкультурної паузи та емоційних розрядок, правильна робоча поза, позитивні емоції [2, с. 80]. Таким чином, здоров'язбережувальні та здоров'яформувальні технології - це технології, що створюють безпечні умови перебування, навчання та роботи в школі, вирішують завдання раціональної організації освітнього процесу, відповідності навчальної та фізичного навантаження віковим можливостям дитини.

Обов'язковими методи даних технологій визначають щорічний медичний профілактичний огляд у вересні; профілактичні щеплення; забезпечення рухової активності (уроки фізкультури, фізкультхвилинки на уроках, динамічні паузи в початковій школі); організація здорового харчування; вітамінізація; санітарно-гігієнічні заходи в період підвищеної захворюваності респіраторно-вірусними інфекціями та грипом. Вказують, що технології навчання здоров'ю також включають гігієнічне навчання (правильне харчування, догляд за зубами), навчання життєвим навичкам (управління емоціями, дозвіл конфліктів, саморегуляція), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами; статеве виховання [4, с. 204; 6, с. 5]. Отже, основна спрямованість здоров'яформувальних технологій полягає в отриманні учнями прогресивних знань, умінь і навичок щодо формування здорового способу життя з метою не стільки збереження, скільки підвищення життєвого потенціалу індивідуума, його адаптивності до факторів навколишнього, в тому числі соціального, середовища, розвитку індивідуального стилю оздоровчої поведінки [7, с. 272]. значене вище зумовило **мету даного дослідження** – обґрунтувати і розробити систему поетапної реалізації здоров'яформувальної технології у загальноосвітньому навчальному закладі.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до мети дослідження виокремлені головні напрями здоров'яформувальних технологій: організація здоров'яформувальної інфраструктури навчального закладу, раціональна здоров'язбережувальна діяльність вихованців, оптимізація фізкультурно-оздоровчої роботи, просвітницько-виховна робота зі школярами, просвітницька та методична робота з вихователями, фахівцями. Суттєвою складовою комплексної здоров'яформувальної технології визначено організацію динамічного спостереження, проведення профілактики захворювань і шкідливих звичок і систематичного моніторингу здоров'я. З'ясовано, що за умов впровадження здоров'яформувальної технології досягаються наступні цілі у процесі виховання учнів: розробка та реалізація уявлень про сутність здоров'я; розробка та побудова діагностичної та моніторингової моделей оцінки і прогнозування рівня здоров'я; формування психології здоров'я, мотивації до корекції способу життя індивіда з метою зміцнення здоров'я; реалізація індивідуальних оздоровчих програм; оволодіння методиками і методами сучасних здоров'язбережувальних та здоров'яформувальних технологій та вмінь використання їх при самостійних заняттях; розуміння індивідуальних особливостей організму; набування компетентності у фізкультурно-оздоровчій сфері; створення інформаційного поля з проблеми «здоров'яформувальний супровід навчально-виховного процесу»; забезпечення умов для оволодіння знаннями теоретичними і практичними в галузі охорони дитинства, впровадження здоров'яформувальних технологій в навчально-виховну систему освітнього закладу. Без сумніву, загальноосвітній навчальний заклад - це особливий соціальний інститут, що має потенційні можливості при цілеспрямованій інтенсифікації навчального процесу здійснювати роботу з формування здоров'яформувальної компетентності учнів. У системі загальноосвітньої школи особливого значення набувають принципи виховання, які орієнтовані на визнання цінності школяра як особистості, його права на вільний розвиток і прояв своїх здібностей. Проблема формування здоров'яформувальної компетентності учнів у процесі занять із фізичного виховання стає актуальною як один із напрямів його всебічного розвитку. У міру оволодіння знаннями в галузі збереження й зміцнення здоров'я учень повинен дбайливо ставитися до власного здоров'я й здоров'я оточуючих. Важливо вказати, що здоров'яформувальна технологія в процесі фізичного виховання має системний, послідовний та поетапний характер. Обґрунтовано програму з формування здорового способу життя учнів засобами фізичного виховання доцільно реалізувати у три етапи: I етап – базова (репродуктивна) підготовка; II етап – усвідомлено-діяльнісна підготовка; III етап – діагностично-корективна підготовка. Психологічними рисами учнів, що віднесені до першого етапу, є наступні: суперечливість і нестійкість ціннісно-мотиваційних відносин; максималізм, що проявляється в прагненні зробити більше, ніж реально можливо. Перші невдачі можуть перерости в розчарування, зневіру в свої сили. Учні нечітко усвідомлюють мотиви, що спрямовують до занять з фізичного виховання як засобу збереження та зміцнення здоров'я. На цьому етапі можливий багаторівневий процес перебудови ціннісних орієнтацій школярів на збереження та зміцнення здоров'я.

Метою першого етапу є формування уявлення про систему здоров'язбереження молоді в Україні. Відповідно до поставленої мети розв'язуються такі завдання: формування потреби у виконанні розпорядку дня, дотриманні гігієнічних вимог; надання учням психолого-педагогічної допомоги щодо адаптації до вимог навчальних закладів; формування у школярів цілісного погляду на навколишній світ, людину, її здоров'я шляхом повідомлення теоретичних знань; виховання естетичних і моральних рис, спрямованих на гармонійний розвиток особистості учня, формування навичок і вмінь виконання вправ програми фізичного виховання; ознайомлення з основами самоконтролю та діагностики індивідуального здоров'я; використання вправ із метою корекції здоров'я. Підсумком здоров'яформувальної діяльності учнів на першому етапі повинні стати: усвідомлення необхідності дотримання розпорядку дня й виконання гігієнічних вимог; оволодіння навичками виконання ранкової фізичної зарядки; сформованість емоційно-позитивного ставлення до загартувальних процедур і впливу оздоровчих сил природи; оволодіння

навичками пульсометрії у спокої і після фізичного навантаження; засвоєння методики корекції постави; оволодіння основними положеннями організації розпорядку дня й життєдіяльності. Психолого-педагогічні впливи на цьому етапі припускають використання таких методів виховання учнів: переконання, прикладу, вправи, заохочення й примусу. При цьому жоден із методів не є універсальним, придатним для розв'язання всіх завдань з формування здорового способу життя учнів. Отже, правильно реалізувати методи виховання доцільно при комплексному застосуванні. Однак провідним повинен бути метод переконання.

На другому етапі відбувається усвідомлення учнями потреби у виконанні фізичних вправ для збереження та зміцнення здоров'я. Відбувається активна перебудова ціннісних орієнтацій школярів, які стають більш стійкими, визначаються інтереси у сфері фізичного виховання й збереження здоров'я, збільшується значущість мотивів самовираження. Активно відбувається становлення колективу: формуються мікрогрупи зі своїми лідерами, досягається єдність розуміння цілей і завдань, що стоять перед колективом, формуються оздоровчі традиції групи. На перший план виконання фізкультурно-оздоровчих заходів висуваються мотиви зміцнення здоров'я, поліпшення своїх зовнішніх даних (мати гарну фігуру тощо). Мета другого етапу - формування внутрішньої здоров'яформувальної культури школярів та вироблення індивідуального стилю здорового способу життя. Відповідно до мети цього етапу розв'язуються такі завдання: формування інтересу учнів до проблеми збереження індивідуального здоров'я; вироблення індивідуального стилю здорового способу життя; ознайомлення школярів із впливом фізичних вправ на організм із позиції збереження та зміцнення здоров'я; формування практичних умінь проведення самостійних занять із фізичного виховання з оздоровчою спрямованістю та організації активного відпочинку; набування знань із корекції статури; вивчення процесів, що відбуваються в організмі людини під впливом фізичних навантажень; пропагування засобів зміцнення здоров'я та здорового способу життя через актив класу; виховання негативного ставлення до паління, уживання алкоголю, наркотичних і токсичних речовин; формування спеціальних знань, щодо запобігання впливу несприятливих факторів; вибір індивідуальних методів релаксації.

Підсумком здоров'яформувальної діяльності учнів на другому етапі повинно стати: прояв інтересу школярів до фізкультурно-оздоровчої діяльності; оволодіння базовими знаннями за напрямками формування здорового способу життя та навичками самоконтролю за станом свого фізичного й соматичного здоров'я; застосування методик профілактики міопії, остеохондрозу, плоскостопості та інших захворювань, самомасажу; використання прийомів релаксації для зняття м'язової напруги. У більшості школярів відзначається сформованість стійкої мотивації на тривале, здорове і творче життя. На перший план висуваються мотиви зміцнення здоров'я, поліпшення зовнішніх даних, процесуальні мотиви (одержати задоволення від рухів, зняти емоційний стрес). Змінюються і психолого-педагогічні впливи на школярів. Доцільно використання методів переконання, особистого прикладу, заохочення, примусу, але найбільш ефективні результати досягаються методом вправ і стимулювання. Характерними рисами третього етапу здоров'яформувальної технології є посилення значущості мотивів збереження та зміцнення індивідуального здоров'я, розвиток фізичних властивостей і досягнення орієнтовно-ціннісної єдності членів колективу, пошук морального ідеалу, визначення соціальних цінностей, життєвого покликання.

Метою третього діагностично-корегувального етапу є формування ціннісних орієнтацій учнів на здоровий спосіб життя та здоров'я формувальну діяльність, збереження і зміцнення резервів власного здоров'я. Відповідно до мети етапу визначені наступні завдання: формування у школярів індивідуального стилю здорового способу життя; проведення заходів із збереження здоров'я в екстремальних умовах; удосконалення практичних умінь і навичок здорового способу життя у повсякденній діяльності. Результатами формування здорового способу життя школярів на діагностично-корегувальному етапі повинні стати: сформованість особистої стійкої мотивації на збереження та зміцнення здоров'я; прийняття здоров'яформувальної стратегії як раціонального способу реалізації життєвих планів; використання засобів профілактики поширених захворювань; наявність навичок надання першої медичної допомоги при травмах, отруєннях, захисту від впливу несприятливих факторів, виконання самомасажу для зняття м'язової напруги у побутових умовах; сформованість навичок здоров'язбережувальної організації інтелектуальної діяльності протягом навчального року, профілактики нервово-емоційної та психологічної втоми. На третьому етапі формування здорового способу життя доцільно поєднувати метод переконання з елементами науково-дослідного пошуку. Школярі повинні усвідомити значущість виконуваних здоров'яформувальних заходів. Використання методу заохочення особистих досягнень учнів у фізичному вихованні та уміння використати здоров'яформувальні технології додатково стимулюють до виконання подібних завдань. Стимулом також є схвалення участі школярів у фізкультурно-оздоровчій діяльності. Першорядного значення у використанні методу прикладу набуває логічний ланцюжок взаємозв'язку збереження індивідуального здоров'я та виконання фізкультурно-оздоровчих заходів. Застосування методу примусу на останньому етапі доцільно виключити.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи, відзначимо, що в результаті впровадження здоров'яформувальної технології в процес виховання учнів гімназії доведено ефективність кожного етапу розробленої програми. Досягнення мети дослідження забезпечено наступними діями: розвиток інформаційно-змістовної складової; організація практичної діяльності (додержання здорового способу життя); стимулювання оздоровчої поведінки та попередження шкідливих звичок; соціальне проектування індивідуального стилю оздоровчої поведінки. Доведено доцільність використання традиційних методів (бесіди, диспуту, лекції, семінару, роз'яснення, переконання, позитивного й негативного прикладів, вироблення звичок, вправ, контролю й самоконтролю, створення громадської думки тощо) відповідно до завдань кожного етапу здоров'яформувальної технології.

ПЕРСПЕКТИВНИМ ВБАЧАЄТЬСЯ ПОДАЛЬШЕ ДОСЛІДЖЕННЯ проблеми здоров'яформувальної компетентності учнівської молоді, становлення індивідуального оздоровчого стилю кожного та оздоровчої стратегії учнівських колективів, організація оздоровчого простору навчального закладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ермаков С.С., Иващенко С. Н., Гузов В.В. Особенности мотивации студентов к применению индивидуальных программ физической самоподготовки / С.С.Ермаков, С. Н.Иващенко, В.В. Гузов // Физическое воспитание студентов , 2012. - №4. - С. 59-61.

2. Смирнов Н.К. Здоровьесберегающие образовательные технологии в современной школе Методическое пособие. / Н.К. Смирнов. - М.: АПК и ПРО, 2002. - 121с.
3. Суценок Л. П. Мета та завдання фізичного виховання у світлі цивілізаційного підходу : навч. посіб. / Л. П. Суценок. – Запоріжжя : ЗДУ, 2002.– 81 с.
4. Шмалей С.В., Щербина Т.І., Малюк Н.Г. Розвиток валеологічної компетентності старшокласників в умовах оздоровчого середовища гімназії / С.В.Шмалей, Т.І.Щербина, Н.Г.Малюк // Наука і освіта, 2014. – № 8 / СХХV. – Серпень. - С. 203-207
5. Bruner J.S. Poverty and Childhood / J.S.Bruner // Oxford Review off Education, 1996. – V.1. - № 3. – P. 31-55
6. O'Donnell M.P. Definition of health promotion: embracing passion, enhancing motivation, recognizing dynamic balance, and creating opportunities / M.P. O'Donnell // Am J Health Promot. - Sept-Oct; 2009. – Vol. 24. - № 1. - P. 5.
7. Kann L., Brener N.D., Allensworth D.D. Health education: Results from the School Health Policies and Programs Study 2000 / L.Kann, N.D.Brener, D.D. Allensworth // Journal of School Health, 2001. - V. 71 (7). – P. 266–278.
8. Marks D. F. Health psychology: Theory, research and practice / D. F. Marks, M.Murray, B.Evans. - London: Sage Publications, 2000. – 256 p.

УДК [37.091.12.011.3-051:796]:613.9

Шурхал І. А.

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

У статті представлено аналіз психолого-педагогічної, методичної та спеціальної літератури з проблеми формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до здоров'язбережувальної діяльності учнів та визначено її структурні компоненти.

Ключові слова: компоненти, майбутні учителі, студенти, учні, здоров'язбережувальна діяльність, готовність, фізична культура.

Шурхал І.А. Компоненты готовности будущих учителей физической культуры к здоровью сберегающей деятельности учеников. В статье представлен анализ психолого-педагогической, методической и специальной литературы по проблеме формирования готовности будущих учителей физической культуры к здоровью сберегающей деятельности учеников и определены ее структурные компоненты.

Ключевые слова: компоненты, будущие учителя, студенты, ученики, здоровьесберегающая деятельность, готовность, физическая культура.

Shurkhal I.A. The components of readiness of future teachers of physical culture to the health-preserving activities of pupils. The research deals with an analysis of psychological and educational, methodical and special literature on the readiness formation of physical education teacher trainees to pupils' health preservation and its structural components. The younger generation health protection and preservation are the priority of social policy, one of the most important areas of society. Nowadays the child health rate is essential as the future society development depends on the state of health of the younger generation. However, recently in Ukraine the rapid rate of decline in health has been observed. Doctors state that during secondary schools training the pupils lose at least the third part of their health. The problem of pupils' health preservation in the theory and practice of modern pedagogy takes one of the leading places. One of its unexplored aspects is the readiness formation of future physical education teacher trainees at the stage of study in university to provide pupils' health preservation. The research relevance and expedience of the problem of physical education teacher trainees readiness formation to pupils' health preservation are caused by the need to overcome the contradictions, arising from the urgent need for physical education teacher trainees training to pupils' health preservation and the lack of proper methodical support of such training in universities. The analysis of psychological and educational literature makes it possible to determine the readiness of physical education teacher trainees to pupils' health preservation as a result of training and as an integrative formation of personality that determines its focus on conservation and development partners of health and includes structural components as motivational, cognitive, practical and reflexive.

Key words: components, future teachers, students, pupils, health-preserving activity, readiness, physical education.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Охорона та збереження здоров'я молодого покоління є пріоритетом соціальної політики, однією з найважливіших сфер життя суспільства. Однак, останнім часом в Україні спостерігаються стрімкі темпи зниження рівня здоров'я населення. Медики констатують, що за час навчання у загальноосвітньому навчальному закладі школярі втрачають щонайменш третину свого здоров'я: кількість здорових учнів зменшується у 4-5 разів, відповідно підвищується питома вага учнів з хронічними захворюваннями і функціональними порушеннями діяльності окремих систем організму – 46% у молодшому, 76% – у середньому і 94% – у старшому шкільному віці. В середньому лише 6–10% випускників шкіл можна вважати здоровими, високий рівень фізичного здоров'я мають лише 2% школярів, вищий за середній – 7%, середній – 23%, нижчий за середній – 38%, низький – 27% (Н. Заваленко, 1999; В. Каубиш, 1999; Е. Заїка, 2000). Тому питання збереження і зміцнення здоров'я дітей і підлітків набувають загальнодержавного значення. Аналіз факторів, що вплинули на виникнення в учнів відхилень у фізичному розвитку, свідчить про недоліки фізичного виховання в школі: у багатьох учнів не сформована мотивація до занять фізичними вправами як важливого чинника поліпшення здоров'я, ведення здорового способу життя; обмеження рухової активності учнів через переважання їх навчальними заняттями,